

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420280619
AA43-0137-21/5

LĒMUMS

Rīgā

2021. gada 11. maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Kristīne Kalvāne,
tiesneses Sandra Gintere un Linda Vīnkalna,

rakstveida procesā izskatot lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „STOCKHOLM SCHOOL OF ECONOMICS IN RIGA” pieteikumu par Latvijas Zinātnes padomes 2019. gada 19. septembra lēmuma Nr.58-2-7 atzīšanu par prettiesisku un mantisko zaudējumu 300 000 *euro* atlīdzināšanu, sakarā ar SIA „STOCKHOLM SCHOOL OF ECONOMICS IN RIGA” apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2020. gada 8. jūnija spriedumu, nolēma vērsties ar prejudiciāliem jautājumiem Eiropas Savienības Tiesā.

Aprakstošā daļa

Pamatlietas priekšmets un fakti, kuriem ir nozīme lietā

[1] Latvijas Zinātnes padome (turpmāk – padome) 2019. gada 22. maijā apstiprināja 2019. gada fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu konkursa nolikumu un izsludināja projektu konkursu (turpmāk – konkurss).

Pieteicēja SIA „STOCKHOLM SCHOOL OF ECONOMICS IN RIGA” iesniedza konkursam projekta iesniegumu Nr.Izp-2019/1-0438 „Neizmantotā resursa izpēte: gados vecākas sievietes uzņēmējas Baltijā” (turpmāk – projekta iesniegums).

[2] Ar padomes 2019. gada 19. septembra lēmumu Nr.58-2-7 (turpmāk – lēmums) pieteicējas projekta iesniegums noraidīts kā neatbilstošs Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumu Nr.725 „Fundamentālo un lietišķo

pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr.725) 12.5. apakšpunktā ietvertajam administratīvās atbilstības kritērijam.

Padome lēmumā norādīja, ka pieteicēja nav atzīstama par zinātnisko institūciju, kas ir tiesīga pretendēt uz valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu, jo nav iespējams pierādīt pieteicējas atbilstību noteikumu Nr.725 2.7. apakšpunktam un Eiropas Komisijas 2014. gada 17. jūnija regulas Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (turpmāk – regula Nr.651/2014) 2. panta 83. punktam. Šāds secinājums pamatots ar to, ka no projekta iesnieguma F daļas izriet, ka 2018. gadā pieteicējas darbību, kurām nav saimnieciska rakstura, apgrozījuma proporcija pret saimniecisko darbību ir 34% pret 66%. Tādējādi padome secināja, ka pieteicējas pamatdarbība ir saistīta ar komerciālo darbību un nevar uzskatīt, ka pieteicējas darbības galvenais mērķis ir neatkarīgi veikt fundamentālos pētījumus, rūpnieciskos pētījumus vai eksperimentālo izstrādi vai plaši izplatīt šādu darbību rezultātus mācību, publikāciju vai zināšanu pārneses veidā. Tāpat pieteicējas iesniegtajos dokumentos nav ietverta informācija, ka visi pieteicējas ieņēmumi no pamatdarbības tiek atkārtoti investēti šajā pamatdarbībā. Tādējādi lēmumā secināts, ka pieteicēja nav atzīstama par zinātnisko institūciju noteikumu Nr.725 izpratnē.

[3] Nepiekrītot padomes lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā, norādot šādus argumentus.

[3.1] Pieteicēja atbilst noteikumu Nr.725 12.5. apakšpunktam, jo ir reģistrēta zinātnisko institūciju reģistrā, kā arī veic ar saimniecisko darbību nesaistītu pamatdarbību minēto noteikumu 2.9. apakšpunkta izpratnē.

Lai apliecinātu atbilstību noteikumu Nr.725 2.9. apakšpunktam, pieteicēja iesniedza: 1) grāmatvedības politiku, kurā norādīts uz pieteicējas pamatdarbību; 2) projekta iesnieguma F daļu, kurā ir nodalīta pamatdarbību finanšu plūsma no darbībām ar saimniecisku raksturu un attiecīgi redzams, ka pieteicējas peļņa no šādas darbības tiek atkal ieguldīta pētniecības organizācijas pamatdarbībā.

[3.2] Padome nav ņēmusi vērā pieteicējas korporatīvo struktūru. Pieteicējas vienīgais dalībnieks ir nodibinājums „Rīgas Ekonomikas augstskola – Stockholm School of Economics in Riga”. No Biedrību un nodibinājumu likuma 2. panta otrās daļas izriet, ka nodibinājumam nav peļņas gūšanas rakstura. Pieteicēja no citiem privāto tiesību subjektiem atšķiras ar to, ka pēc būtības nav iespējams, ka tās gūtā peļņa netiktu ieguldīta atpakaļ pieteicējas pamatdarbībā.

[3.3] No pieteicējas iesniegtajiem dokumentiem redzams, ka pieteicēja pētnieciskajā darbībā iegulda vairāk līdzekļu, nekā gūst ienākumus no pētnieciskās darbības. Pieteicēja pētniecisko darbību veic vai nu par saviem līdzekļiem, vai, piesaistot grantus pētnieciskajam darbam.

[3.4] Pieteicējas darbību regulē speciālais likums „Par Rīgas Ekonomikas augstskolu”, statūti un satversme, kas apstiprināta ar Ministru kabineta 2011. gada 25. maija rīkojumu Nr.214 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas Ekonomikas augstskola – Stockholm School of Economics in Riga” Satversmes apstiprināšanu” (turpmāk – Satversme). No minētajiem dokumentiem izriet, ka pieteicējas viens no pamatdarbības veidiem ir pētniecības veikšana un zinātniskā darbība.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2020. gada 8. jūnija spriedumu pieteikums noraidīts.

Tiesa atzina, ka viena no pieteicējas definētajām darbības jomām ir zinātniskā darbība, kuras ietvaros tiek veikti fundamentālie un lietišķie pētījumi ekonomikas zinātnēs un to rezultātu izplatīšana. Vienlaikus pieteicēja var veikt arī saimniecisko darbību, ko neaizliedz Biedrību un nodibinājumu likums.

No pieteicējas projekta iesniegumam pievienotā finanšu apgrozījuma pārskata par 2018. gadu ir redzams, ka pieteicējas saimnieciskās darbības ieņēmumi un izdevumi dominē (ir lielāki) pār darbībām, kurām nav saimniecisks raksturs. Tādējādi pieteicēja neietilpst to zinātnisko institūciju vidū, kurām ir paredzēts piešķirt valsts finansējumu fundamentālo un lietišķo pētījumu veikšanai.

No noteikumiem Nr.725 un regulas Nr.651/2014 izriet, lai pretendētu uz fundamentālo un lietišķo pētījumu finansējumu, projekta iesniedzēja darbībai ar saimniecisko darbību nesaistītās jomās ir jābūt prioritārai jeb ar vislielāko īpatsvaru. Attiecīgi pieteicējas sniegtā finanšu informācija un tās novērtējums ir līdzeklis kā par to pārliecināties. Šāda pieeja tiek īstenota arī Centrālās un finanšu līguma aģentūras īstenotajos valsts atbalsta projektos (*sk. skaidrojumu: <https://www.cfla.gov.lv/lv/>*).

Attiecībā uz regulas Nr.651/2014 tiešo piemērošanu tiesa norādīja, ka tā regulē valsts atbalsta kategorijas, kas ir saderīgas ar iekšējo tirgu, un vispārīgos valsts atbalsta sniegšanas noteikumus, bet nenosaka konkrētus projekta iesniedzēju atlases kritērijus. Attiecīgi Latvijas likumdevējs, lai mazinātu šaubas par valsts atbalsta izmantošanu saimnieciskajā darbībā, ir paredzējis, ka valsts atbalsts fundamentālo un lietišķo pētījumu veikšanai tiek sniegts zinātniskajām institūcijām, kuru pamatdarbība (galvenais mērķis) nav saistīts ar saimniecisko darbību.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot to šādi.

Tiesa nav analizējusi apstākli, ka fundamentālie un lietišķie pētījumi var tikt veikti gan saimnieciskās darbības ietvaros, gan arī ar saimniecisko darbību nesaistītās darbības ietvaros.

Par nepamatotu ir atzīstams tiesas secinājums attiecībā uz regulas Nr.651/2014 tiešo piemērojamību.

Pirmkārt, Latvijas likumdevējs nav paredzējis, ka projekta iesniedzēja darbībai ar saimniecisko darbību nesaistītās jomās ir jābūt prioritārai un ieņēmumiem no ar saimniecisko darbību nesaistītas darbības jāpārsniedz ieņēmumus, kas saistīti ar saimniecisko darbību.

Otrkārt, likumdevējs ir iekļāvis noteikumu Nr.725 2.7. apakšpunktā atsauci uz pieteikuma projekta iesniedzēja atbilstību regulas Nr.651/2014 prasībām. Tātad arī attiecībā uz šīs normas piemērošanu ir jāanalizē atbilstība regulas Nr.651/2014 2. panta 83. punkta jēgai un mērķim.

Noteikumus Nr.725 nevar tulkot atrauti no regulas Nr.651/2014 normām. Nav pieļaujams tāds regulas Nr.651/2014 tulkojums, kas ir pretējs Eiropas Komisijas paziņojumā norādītajam tiesību normu tulkojumam.

Motīvu daļa

Atbilstošās Eiropas Savienības un nacionālās tiesību normas

[6] Eiropas Savienības tiesību normas.

[6.1] Līguma par Eiropas Savienības darbību:

[6.1.1] 107. panta 1. punkts: Ja vien Līgumi neparedz ko citu, ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

[6.1.2] 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts: Par saderīgu ar iekšējo tirgu var uzskatīt atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.

[6.1.3] 179. panta 1. punkts: Savienības mērķis ir stiprināt savus zinātniskos un tehnoloģiskos pamatus, izveidojot Eiropas zinātniskās izpētes telpu, kurā var notikt brīva zinātnieku, eksakto zināšanu un tehnoloģiju apmaiņa, un veicināt savu konkurētspēju, tostarp savas rūpniecības konkurētspēju, kā arī veicināt visas zinātniskās izpētes darbības, kas atzītas par vajadzīgām citās Līgumu nodaļās.

[6.1.4] 179. panta 2. punkts: Šādā nolūkā Savienība visā tās teritorijā atbalsta uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, pētniecības centru un universitāšu kvalitatīvo pētījumu un tehnoloģiju izstrādes; tā atbalsta to savstarpējas sadarbības centienus, jo īpaši nolūkā ļaut pētniekiem brīvi sadarboties pāri robežām un uzņēmumiem pilnībā izmantot iekšējā tirgus potenciālu, un konkrēti, radot brīvu pieeju valstu pasūtījumiem, nosakot kopīgus standartus un likvidējot juridiskus un fiskālus šķēršļus šai sadarbībai.

[6.2] Regulas Nr.651/2014 2. panta 83. punkts: „pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācija” ir subjekts (piemēram, universitātes vai pētniecības institūti, tehnoloģiju pārneses aģentūras, inovācijas starpnieki, uz pētniecību orientēti fiziskas vai virtuālas sadarbības subjekti) neatkarīgi no tā juridiskā statusa (publisko vai privāto tiesību subjekts) vai finansējuma veida, kura

galvenais mērķis ir neatkarīgi veikt fundamentālos pētījumus, rūpnieciskos pētījumus vai eksperimentālo izstrādi vai plaši izplatīt šādu darbību rezultātus mācību, publikāciju vai zināšanu pārneses veidā. Ja šis subjekts veic arī saimniecisko darbību, tās finansējums, izmaksas un ieņēmumi ir jāuzskaita atsevišķi. Uzņēmumiem, kas var izšķiroši ietekmēt šo subjektu, piemēram, būdami tā akcionāri vai dalībnieki, nedrīkst būt privilēģēta piekļuve šā subjekta radītajiem rezultātiem.

[7] Nacionālās tiesību normas.

[7.1] Noteikumu Nr.725:

[7.1.1] 2.7. apakšpunkts: projekta iesniedzējs – zinātniskā institūcija, kas reģistrēta zinātnisko institūciju reģistrā (turpmāk – zinātniskā institūcija) un neatkarīgi no tās juridiskā statusa (publisko tiesību subjekts vai privāto tiesību subjekts) vai finansēšanas veida atbilstoši tās darbību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem (statūtiem, nolikumam vai satversmei) veic ar saimniecisko darbību nesaistītas pamatdarbības, un kas atbilst regulas Nr. 651/2014 2. panta 83. punktā pētniecības organizācijai noteiktajai definīcijai.

[7.1.2] 2.9. apakšpunkts: ar saimniecisko darbību nesaistīta pamatdarbība – pētniecības organizācijas darbība, kura neietilpst Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā noteiktajā darbības jomā, tai skaitā:

2.9.1. izglītības pasākumi, lai panāktu personāla skaita un kvalifikācijas pieaugumu;

2.9.2. neatkarīga pētniecība un izstrāde, lai gūtu vairāk zināšanu un labāku izpratni, tostarp kopīga pētniecība un izstrāde, pētniecības organizācijai iesaistoties efektīvā sadarbībā;

2.9.3. pētniecības rezultātu izplatīšana bez ekskluzivitātes un diskriminēšanas, tai skaitā izmantojot mācīšanu, brīvas piekļuves datubāzes, atklātas publikācijas vai atklāta pirmkoda programmatūru;

2.9.4. zināšanu un tehnoloģiju pārnese, ja:

2.9.4.1. zināšanu un tehnoloģiju pārneses darbības veic pētniecības organizācijas nodaļa vai pētniecības organizācijas meitas uzņēmums (komercsabiedrība, kurā mātes uzņēmuma līdzdalības daļa pārsniedz 50 procentu vai kurā mātes uzņēmumam ir balsu vairākums un kura atbilst pētniecības organizācijas definīcijai), pētniecības organizācijai kopīgi ar citām pētniecības organizācijām vai pētniecības organizācijai ar trešajām pusēm atklātā konkursā slēdzot līgumus par noteiktiem pakalpojumiem;

2.9.4.2. visa peļņa no šādas darbības tiek atkal ieguldīta pētniecības organizācijas pamatdarbībā.

[7.1.3] 12.5. apakšpunkts: Padome izvērtē projekta iesnieguma atbilstību šādiem administratīvās atbilstības kritērijiem: projekts tiks īstenots zinātniskajā institūcijā, kas atbilst šo noteikumu prasībām.

Iemesli, kuru dēļ iesniedzējtiesai ir šaubas par

Eiropas Savienības tiesību piemērošanu un interpretāciju

[8] Lietā pastāv strīds par to, vai pieteicēja ir atzīstama par zinātnisko institūciju, kas atbilst noteikumu Nr.725 prasībām (attiecīgi arī regulas Nr.651/2014 2. panta 83. punktam) un kurai ir tiesības saņemt valsts finansējumu pētījumu veikšanai. Gan padome, gan Administratīvā rajona tiesa ir atzinušas, ka pieteicēja neietilpst to zinātnisko institūciju vidū, kurām ir paredzēts piešķirt valsts atbalstu fundamentālo un lietišķo pētījumu veikšanai, jo pieteicējas saimnieciskās darbības ieņēmumi un izdevumi dominē (ir lielāki) par ieņēmumiem no darbībām, kurām nav saimnieciska rakstura. Vienlaikus lietā būtisks ir jautājums par pētniecības organizācijas dalībnieka statusa nozīmi, proti, vai tās dalībnieka darbībai ir/nav peļņas gūšanas rakstura, un vai tas izslēdz jebkādu priekšrocību iegūšanu no pētījumu rezultātu izmantošanas.

[9] Saskaņā ar likuma „Par Rīgas Ekonomikas augstskolu” 1. un 2. pantu pieteicēja ir izveidota saskaņā ar līgumu, ko 1993. gada 30. jūnijā noslēdza Latvijas Republikas valdība – Latvijas Republikas Izglītības ministrijas personā un Stokholmas Ekonomikas skola – Zviedrijas valdības pilnvarojumā. Pieteicējas dibinātāji ir Latvijas valsts – Izglītības un zinātnes ministrijas personā un atbilstoši Zviedrijas likumiem funkcionējošā Stokholmas Ekonomikas skola – Zviedrijas valdības pilnvarojumā. Pieteicējas vienīgais dalībnieks ir Rīgas Ekonomikas augstskolas – Stockholm School of Economics in Riga nodibinājums.

Saskaņā ar likuma „Par Rīgas Ekonomikas augstskolu” 4. pantu pieteicēja ir augstākā mācību iestāde, kas sniedz akadēmisko izglītību, darbojas ekonomikas zinātnē un kalpo Latvijas tautas interesēm, un atbilstoši šī likuma 7. un 8. pantam, pieteicējas darbības mērķi aptver zinātnes attīstīšanu un viens no tās uzdevumiem ir fundamentālo un lietišķo pētījumu veikšana ekonomikas zinātnēs.

Saskaņā ar Satversmes 11. punktu pieteicējas darbības galvenais mērķis ir sniegt studentiem akadēmisko un profesionālo augstāko izglītību, attīstīt zinātni un izkopt kultūru, lai saglabātu Latvijas Republikai nepieciešamo intelektuālo potenciālu, veicinātu tā attīstību un stiprinātu starpkultūru sakarus.

Pieteicējas Satversmes 12. punkts noteic, ka tās darbības galvenie uzdevumi ir gatavot akadēmiski izglītotus speciālistus Latvijas un arī Baltijas zinātnē, tautsaimniecībai un valsts pārvaldei, dodot jaunas zināšanas un prasmi tās izmantot sabiedrības interesēs; veikt fundamentālus un lietišķus pētījumus sociālajās zinātnēs, kā arī sagatavot mācībspēkus un zinātniskos darbiniekus; veikt speciālistu tālākizglītošanu; piedāvāt sabiedrībai iegūtās zinātniskās atziņas un pētījumu rezultātus; nodrošināt akadēmiskā personāla un studējošo akadēmisko brīvību. Saskaņā ar pieteicējas Satversmes 13. punktu tās darbības pamatprincipi ir: izziņas un studiju, akadēmiskā un zinātniskā darba brīvība, studiju priekšmetu un zinātniskā darba satura un metodes brīva izvēle, zinātniskā viedokļa un pētījumu rezultātu paušana (publicēšana) bez cenzūras, ja

tā neskar citu personu tiesības, nav pretrunā ar ētikas normām un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem; studiju un zinātniskā darba nedalāmība; studiju un zinātniskā darba atbilstība sabiedrības vajadzībām un prasībām, civilizācijas augstākajiem sasniegumiem un pasaules humanitārajām tradīcijām. Savukārt pieteicējas Satversmes 14. punkts noteic, ka pieteicējas galvenie darbības virzieni ir: akadēmisko un profesionālo studiju programmu īstenošana, bakalaura, maģistra un doktora grāda, profesionālās kvalifikācijas vai profesionālās kvalifikācijas un attiecīgā līmeņa profesionālā grāda iegūšanai; zinātniskās pētniecības darbs un to publicēšana, konsultatīvā darbība; akadēmisko un profesionālo studiju programmu izstrāde un realizācija; zinātnisko, kultūras un mācību pasākumu organizācija; jaunatnes sociālās un radošās aktivitātes stimulēšana; starptautisko sakaru un sadarbības attīstība izglītības, zinātnes un kultūras jomā; citi darbības veidi, kas nav pretrunā ar normatīvajiem aktiem.

Tādējādi no likuma „Par Rīgas Ekonomikas augstskolu” un pieteicējas Satversmes ir secināms, ka pieteicējas darbības galvenie virzieni ir izglītības programmu īstenošana un zinātniskās pētniecības veikšana.

[10] Kā norāda pieteicēja, tās saimnieciskās darbības mērķis nav komercdarbība, un tās struktūra veidota tā, ka pieteicējas dalībnieks (nodibinājums) nevar gūt jebkādas priekšrocības no pētījumu rezultātu izmantošanas.

Pieteicējas vienīgais dalībnieks Rīgas Ekonomikas augstskolas Stockholm School of Economics in Riga nodibinājums ir reģistrēts Biedrību un nodibinājumu reģistrā un tā galvenais darbības mērķis ir sabiedriskais labums, kas vērsts uz kvalitatīvas biznesa izglītības un zinātnes attīstības veicināšanu, tās pieejamības nodrošināšanu, tādējādi veicinot Latvijas un Baltijas valstu reģiona ekonomisko attīstību. Nodibinājuma mērķis arī ir pieteicējas darbības nodrošināšana un attīstīšana Latvijas Republikā, nodrošinot pienācīgu augstskolas vadību un ziedojumu piesaisti, kas nepieciešams augstskolas darbībai un atbalsta sniegšana studentiem, izsniedzot stipendijas studiju maksas segšanai, lai sniegtu talantīgiem Baltijas valstu studentiem iespēju iegūt konkurētspējīgu biznesa izglītību dzīvesvietai tuvā attālumā Baltijas valstu ekonomikas labā, tādējādi nodrošinot un veicinot augsti kvalificēta personāla un jaunu uzņēmēju ienākšanu Latvijas, Lietuvas un Igaunijas ekonomikā.

Biedrību un nodibinājumu likuma 2. panta otrā daļa noteic, ka nodibinājums ir mantas kopums, kurš nodalīts dibinātāja noteiktā mērķa sasniegšanai, kam nav peļņas gūšanas rakstura. Šā likuma 7. pants noteic, ka nodibinājumam ir tiesības papilddarbības veidā veikt saimniecisko darbību, kas saistīta ar sava īpašuma uzturēšanu vai izmantošanu, kā arī veikt citu saimniecisko darbību, lai sasniegtu nodibinājuma mērķus. Nodibinājuma ienākumus drīkst izmantot vienīgi statūtos noteiktā mērķa sasniegšanai. Peļņu, kas gūta no nodibinājuma veiktās saimnieciskās darbības, nedrīkst sadalīt starp nodibinājuma dibinātājiem.

Tādējādi var piekrist pieteicējai, ka peļņu, ko nodibinājums ir guvis savas saimnieciskās darbības ietvaros, tas var izmantot vienīgi statūtos definēto mērķu sasniegšanai.

[11] No nacionālajiem tiesību aktiem izriet, ka, lai pretendents saņemtu valsts finansējumu, pretendentam atbilstoši noteikumu Nr.725 2.7. apakšpunktam ir jāatbilst trīs kumulatīviem kritērijiem. Proti: 1) projekta iesniedzējs ir reģistrēts zinātnisko institūciju reģistrā; 2) projekta iesniedzējs atbilstoši tā darbību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem (statūtiem, nolikumam vai satversmei) veic ar saimniecisko darbību nesaistītas pamatdarbības, kas ir definētas šo noteikumu 2.9. apakšpunktā; 3) projekta iesniedzējs atbilst Regulas Nr.651/2014 2. panta 83. punktā pētniecības organizācijai noteiktajai definīcijai.

[12] Eiropas Komisijas 2014. gada 27. jūnija paziņojuma „Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai” Nr.2014/C 198/01 (turpmāk—EK paziņojums) 2.1. punktā ir noteikts, ka pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācijas un pētniecības infrastruktūras ir valsts atbalsta saņēmējas, ja to publiskais finansējums atbilst visiem Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punkta nosacījumiem. Kā paskaidrots paziņojumā par valsts atbalsta jēdzienu, valsts atbalsta saņēmējam ir jākvalificējas kā uzņēmumam, bet šī kvalifikācija nav atkarīga no tā juridiskā statusa, t.i., vai tas ir izveidots saskaņā ar publiskajām tiesībām vai privāttiesībām, vai tā saimnieciskā rakstura, t.i., vai tā mērķis ir gūt/negūt peļņu. Drīzāk izšķiroši ir tas, vai saņēmējs veic saimniecisku darbību, kas ietver produktu vai pakalpojumu piedāvāšanu konkrētā tirgū.

Savukārt EK paziņojuma 2.1.1. apakšpunktā ir noteikts, ja viens un tas pats subjekts veic gan saimnieciskas darbības, gan darbības, kam nav saimniecisks raksturs, tad darbību bez saimnieciska rakstura finansēšana no publiskiem līdzekļiem neietilps Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punkta darbības jomā, ja abus darbību veidus un to izmaksas, finansējumu un ieņēmumus var skaidri nodalīt tā, lai efektīvi tiktu novērsta saimnieciskās darbības šķērssubsidēšana. Pierādījumi par izmaksu, finansējuma un ieņēmumu pienācīgu sadalījumu var būt gada finanšu pārskati par attiecīgo subjektu.

Regulas Nr.651/2014 2. panta 83. punktā sniegtajā pētniecības organizācijas definīcijā nav noteikts, ka pētniecības organizācijai ar saimniecisko darbību nesaistītai pamatdarbībai būtu jāsasniedz konkrēta finanšu apgrozījuma proporcija. Savienības tiesību akts nosaka pienākumu nodalīt finansējumu un ieņēmumus, novēršot šķērssubsidēšanu, kā arī pārbaudīt, vai akcionāriem un citiem uzņēmuma dalībniekiem ir vai nav piekļuve subjekta rādītājiem rezultātiem.

Ja tiek pieņemti par pareiziem Administratīvās rajona tiesas un padomes izvirzītie kritēriji atbalsta saņemšanai zinātniskajai institūcijai, kur saimnieciskās

darbības ieņēmumiem un izdevumiem ir jābūt proporcionāli mazākiem par darbībām, kurām nav saimnieciska rakstura, privātās augstskolas tiek ierobežotas valsts atbalsta saņemšanai pētījumiem un tiek pieļauta nevienlīdzīga attieksme, jo to ieņēmumi un izdevumi no saimnieciskās darbības vienmēr būs lielāki nekā valsts augstskolām. Proti, valsts augstskolām ieņēmumi no studiju maksas tiek ieskaitīti pie darbībām, kurām nav saimnieciska rakstura, savukārt privātajām augstskolām ieņēmumi no studiju maksas tiek ieskaitīti ar saimniecisko darbību saistītā darbībā. Pēc būtības viens un tas pats ieņēmums valsts un privātām augstskolām tiek ieskaitīts divās dažādās pozīcijās un tas rada nevienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem.

Balstoties tikai un vienīgi uz Administratīvās rajona tiesas un padomes izvirzītu matemātisku procentuālu sadalījumu, privātām augstskolām pēc būtības tiek liegtas tiesības uz valsts finansējuma saņemšanu zinātnisku pētījumu īstenošanai. EK paziņojuma ievaddaļas 3. punktā ir norādīts, ka stratēģija „Eiropa 2020” izvirza iniciatīvu „Inovācijas Savienība”, kuras mērķis ir uzlabot pamatnosacījumus un uzņēmumu pieeju finansējumam pētniecībai un inovācijai, lai nodrošinātu, ka novatoriskas idejas var pārvērst produktos un pakalpojumos, kas rada izaugsmi un nodarbinātību. Konkrētajā gadījumā ir pamats uzskatīt, ka Administratīvās rajona tiesas un padomes veiktā regulas Nr.651/2014 2. panta 83. punkta definīcijas interpretācija nonāk pretrunā ar Savienības izstrādātiem mērķiem un EK paziņojumā paustajām nostādnēm valsts atbalsta piešķiršanas kārtībai. Turklāt šāda tiesību normu piemērošana ir novedusi pie nevienlīdzīgas attieksmes starp valsts un privātajām augstskolām.

[13] Regulas Nr.651/2014 ievaddaļas 49. apsvēruma noteikums, ka pētniecības infrastruktūras ietvaros var veikt gan saimniecisko darbību, gan nesaimniecisko darbību. Lai novērstu, ka ar nesaimnieciskās darbības publisko finansējumu tiek piešķirts valsts atbalsts saimnieciskajai darbībai, saimnieciskās un nesaimnieciskās darbības izmaksas un finansējums būtu skaidri jānodala. Ja infrastruktūru izmanto gan saimnieciskajai, gan nesaimnieciskajai darbībai, no valsts līdzekļiem finansētās izmaksas saistībā ar infrastruktūras nesaimniecisko izmantošanu nav uzskatāmas par valsts atbalstu. Valsts atbalsta noteikumi attiecas uz publisko finansējumu tikai tādā mērā, kādā finansējums sedz ar saimniecisko darbību saistītās izmaksas. Pārbaudot atbilstību paziņošanas robežvērtībām un atbalsta maksimālajai intensitātei, būtu jāņem vērā tikai pēdējās minētās izmaksas. Ja infrastruktūru izmanto galvenokārt tikai nesaimnieciskajai darbībai, valsts atbalsta noteikumi uz attiecīgo finansējumu var vispār neattiekties ar nosacījumu, ka saimnieciskais izmantojums ir vienīgi papildinošs, tas ir, šī ir ierobežotas jomas darbība, kura ir tieši saistīta ar infrastruktūras ekspluatāciju un ir tai nepieciešama vai cieši saistīta ar tās galveno nesaimniecisko izmantojumu. Šis nosacījums būtu jāuzskata par izpildītu, ja attiecīgā saimnieciskā darbība patērē tos pašus resursus (piemēram, tos pašus materiālus, iekārtas, darbaspēku, pamatkapitālu) kā nesaimnieciskā

darbība un ja šai saimnieciskajai darbībai iedalītā jauda ik gadu nepārsniedz 20% no pētniecības infrastruktūras kopējās gada jaudas.

Tādējādi regulā Nr.651/2014 vispārīgi ir iezīmēta procentuālā attiecība, ja organizācijas infrastruktūra galvenokārt tiek izmantota nesaimnieciskai darbībai. Tomēr no šāda procentuālā organizācijas infrastruktūras sadalījuma regulas Nr.651/2014 ievaddaļā nav iespējams noteikt, vai pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācijas definīcijā ir pamatoti izmantot organizācijas finanšu plūsmas proporcionālo sadalījumu atbilstoši saimnieciskās un nesaimnieciskās darbības finanšu ieņēmumiem un izdevumiem, lai noteiktu, vai organizācija ir uzskatāma par pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizāciju regulas Nr.651/2014 izpratnē.

[14] Ņemot vērā minētos apsvērumus, apgabaltiesa uzskata par nepieciešamu vērsties ar prejudiciāliem jautājumiem Eiropas Savienības Tiesā. Vienlaikus saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 273. panta 5. punktu un 275. panta 7. punktu ir apturama tiesvedība šajā lietā līdz brīdim, kad stāsies spēkā Eiropas Savienības Tiesas prejudiciālais nolēmums.

Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, Administratīvā procesa likuma 104.¹ pantu, 273. panta 5. punktu un 275. panta 7. punktu, Administratīvā apgabaltiesa

nolēma

Uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

1) Vai Eiropas Komisijas 2014. gada 17. jūnija regulas Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu 2. panta 83. punkts ir iztulkojams tādējādi, ka par pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizāciju ir uzskatāms subjekts (piemēram, universitāte vai pētniecības institūts, tehnoloģiju pārneses aģentūra, inovācijas starpnieks, uz pētniecību orientētas fiziskas vai virtuālas sadarbības subjekts), kura viens no darbības mērķiem ir neatkarīgi veikt fundamentālos pētījumus, rūpnieciskos pētījumus vai eksperimentālo izstrādi vai plaši izplatīt šādu darbību rezultātus mācību, publikāciju vai zināšanu pārneses veidā, bet kura lielākā daļa no paša gūtā finansējuma ir ieņēmumi no saimnieciskās darbības?

2) Vai ir pamatoti piemērot prasību par saimnieciskās un nesaimnieciskās darbības finansējuma (ienākumu un izdevumu) proporciju, lai konstatētu subjekta atbilstību Eiropas Komisijas 2014. gada 17. jūnija regulas Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu 2. panta 83. punktā noteiktai prasībai par subjekta darbības galveno mērķi neatkarīgi veikt fundamentālos pētījumus, rūpnieciskos pētījumus vai

eksperimentālo izstrādi vai plaši izplatīt šādu darbību rezultātus mācību, publikāciju vai zināšanu pārneses veidā?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, tad kādam ir jābūt saimniecisko un nesaimniecisko darbību finansējuma procentuālajam sadalījumam, lai noteiktu, ka subjekta galvenais mērķis ir neatkarīgi veikt fundamentālos pētījumus, rūpnieciskos pētījumus vai eksperimentālo izstrādi vai plaši izplatīt šādu darbību rezultātus mācību, publikāciju vai zināšanu pārneses veidā?

4) Vai Eiropas Komisijas 2014. gada 17. jūnija regulas Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu 2. panta 83. punktā ietvertais nosacījums par to, ka uzņēmumiem, kas var izšķiroši ietekmēt projekta iesniedzēju, piemēram, būdami tā akcionāri vai dalībnieki, nedrīkst būt privileģēta piekļuve šā subjekta radītajiem rezultātiem, ir saprotams tādejādi, ka projekta iesniedzēja dalībnieki vai akcionāri var būt gan fiziskas vai juridiskas personas, kuru mērķis ir peļņas gūšana (tajā skaitā, sniedzot izglītības pakalpojumus par atlīdzību), gan personas, kas nodibinātas bez peļņas gūšanas nolūka (piemēram, kā biedrība vai nodibinājums)?

Apturēt tiesvedību lietā līdz Eiropas Savienības Tiesas nolēmuma spēkā stāšanās dienai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Validity unknown

Digitally signed by K. KALVĀNE
Date: 2021.05.11 13:29:14 EEST

Tiesnese
K. Kalvāne

Validity unknown

Digitally signed by SANDRA GINTERE
Date: 2021.05.11 14:12:58 EEST

Tiesnese
S. Gintere

Validity unknown

Digitally signed by L. VĪNKALNA
Date: 2021.05.11 14:10:02 EEST

Tiesnese
L. Vīnkalna

Apliecinu, ka dokuments parakstīts
ar drošu elektronisku parakstu.
Dokumenta oriģināts elektroniski glabājas
Administratīvajā apgabaltiesā

Administratīvās apgabaltiesas
kancelejas vadītājas vietniece
N. Ausekle

KOPIJA PAREIZ
Administratīvās apgabaltiesas
kancelejas vadītājas vietniece
Rīgā, 2021. g. 11. maijā

